

CZ PL Cíl 3 / Cel 3
2007-2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRÉKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

Bulletin Euroregionu Silesia

Březen 2014 · Číslo 9

Euroregion Silesia se učí v zahraničí

Místní akční skupiny
v Euroregionu Silesia

PAWEŁ NEWERLA
historik a publicista

Zprávy z Euroregionu Silesia

Aktuálně o Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia

Dne 20. prosince 2013 se konalo již 13. zasedání Euroregionálního řídicího výboru, na kterém byly projednány žádosti o dotaci z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013. Z celkového počtu 67 předložených projektů bylo schváleno k financování 58 projektů včetně 10 náhradních, na které v době schvalování již nebyl dostatek finančních prostředků a budou financovány až ze vzniklých úspor. Celkový počet schválených projektů za celé období Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia tak činí 471 projektů z obou stran hranice s celkovou výší schválené dotace 7 216 284 EUR. A přestože již máme rok 2014 a příjem nových žádostí již byl pozastaven, Fond mikroprojektů ještě nekončí. Euroregion Silesia požádal o prodloužení celého Fondu do září 2015, aby byly vytvořeny podmínky pro realizaci náhradních projektů a případně také pro vyhlášení ještě jednoho kola příjmu žádostí, zřejmě však jen pro polské žadatele. Podrobné informace o Fondu mikroprojektů jsou k dispozici na internetových stránkách www.euroregion-silesia.cz a www.euroregion-silesia.pl.

Poslední rok projektu EUREGIO PL-CZ

Společný tříletý projekt všech šesti česko-polských euroregionů s názvem „EUREGIO PL-CZ“ vstoupil do posledního roku své realizace. V loňském roce se uskutečnily studijní pobyty v Euroregionu Těšínské Slezsko a Glacensis a dva zahraniční výjezdy, o kterých se podrobněji dočtete na stranách 4 a 5. V průběhu roku 2013 pokračovaly také práce na analýze problémů česko-polské přeshraniční spolupráce, která má být jedním z výstupů tohoto projektu. V první polovině roku 2014 je naplánován pobyt v Euroregionu Silesia, studijní cesta do EuroInstitutu v Kehl a první hodnotící konference projektu, která se uskuteční dne 27. března 2014 v Trutnově. Svou účast na konferenci přislíbila mj. polská velvyslankyně v ČR paní Grażyna Bernatowicz, hejtman Královéhradeckého kraje pan Lubomír Franc či pan Jean Rubio, zástupce organizace MOT (Mission Opérationnelle Transfrontalière) z Paříže.

Film o Euroregionu Silesia

V minulém čísle našeho zpravodaje jsme informovali o novém filmu s názvem „Směr: Euroregion Silesia“, který měl premiéru na česko-polském setkání v září loňského roku. Film v polsko-české, anglické a německé verzi je nyní k dispozici na portálu YouTube.

Rok 2014 – významný rok pro Opavu

Letošní rok je pro slezskou metropoli Opavu rokem několika významných výročí a událostí. Město samotné slaví 790 let a oslavy tohoto výročí propojí s Národním zahájením Dnů evropského dědictví, jehož hostitelem byla pro tento rok vybrána právě Opava. Dny evropského dědictví (European Heritage Days) jsou významnou celoevropskou akcí, v rámci které se každoročně v měsíci září otevírají nejširší veřejnosti brány nejzajímavějších památek, budov, objektů a prostor, včetně těch, které jsou jinak zčásti nebo zcela nepřístupné. Jako celonárodní téma této akce Opava zvolila „Návraty ke kořenům“. Dne 15. dubna se uskuteční česko-polská konference k dějinám města s podtitulem „Opava – město na hranici“, kterou město pořádá ve spolupráci s partnerskou Ratiboří, Slezskou univerzitou v Opavě a Maticí slezskou.

Slezské divadlo v Opavě oslaví v tomto roce 210 let od položení základního kamene budovy Zemského divadla, dnešního Slezského divadla, které tak patří k nejstarším divadelním scénám v České republice. Kulaté 200. výročí v letošním roce slaví vůbec nejstarší muzeum na území České republiky – Slezské zemské muzeum. A ve dnech 28. - 29. března proběhne oslava Mendelova gymnázia, které připomenou 130 let gymnaziálního školství v Opavě a ve Slezsku. Všem jubilantům Euroregion Silesia přeje vše nejlepší a úspěšný průběh všech pořádaných akcí!

Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PR 2014 - 2020

Intenzivní příprava nového Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika na období 2014-2020 a také jeho nedílné součásti - Fondu mikroprojektů pokračuje. V loňském roce byla pro česko-polský program schválena alokace z české strany ve výši 91,2 mil. EUR, což představuje podíl ve výši 30,09 % z celkových prostředků pro všech pět programů přeshraniční spolupráce v ČR. I přes tento vysoký podíl je však absolutní výše prostředků přibližně o 12 % nižší než v období 2007 - 2013. Naproti tomu z polské strany dojde k navýšení alokace na 135 mil. EUR. Celkově by tedy alokace z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj pro nový program měla narůst na 226,22 mil. EUR. V průběhu letošního ledna a února se konala další jednání pracovní skupiny pro přípravu programu, tzv. Task Force a také jednání zástupců všech česko-polských euroregionů s představiteli Ministerstva pro místní rozvoj ČR a polského Ministerstva infrastruktury a rozvoje o Fondu mikroprojektů.

Nezbytnými podklady pro dokončení programů jsou nová nařízení Evropského parlamentu a Rady pro období 2014 - 2020, která byla přijata v prosinci loňského roku. Jedná se o nařízení o společných ustanoveních k jednotlivým fondům, nařízení k Evropskému fondu pro regionální rozvoj a nařízení k Evropské územní spolupráci.

Druhé jednání o Fondu mikroprojektů pro období 2014-2020 za účasti zástupců česko-polských euroregionů se uskutečnilo ve dnech 12. - 13. listopadu 2013 v polském Cieszyně. Jednání vedl zástupce Ministerstva pro místní rozvoj pan Jiří Horáček (druhý zleva) a paní Anita Ryng z Ministerstva infrastruktury a rozvoje (třetí zleva).

Bulletin Euroregionu Silesia – čtvrtletník Euroregionu Silesia

Vydavatel: Euroregion Silesia - CZ, Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika

Redakce: Jana Novotná Galuszková, Iwona Paprotny, Leonard Fulnecek

Adresa redakce: Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika, tel.: +420 553756220, e-mail: euroregion.silesia@opava-city.cz, www.euroregion-silesia.cz

Překlady: Karína Kurková

Fotografie: archiv Euroregionu Silesia, členů a konečných uživatelů
archiv MAS Opavsko, archiv Euroregionu Praděd

Nakladatel: Mario Boubeniček, Ratibořská 1145/30, 747 05 Opava, Česká republika

Grafická úprava: Pavel Bárta

Tisk: Tiskárna Grafico s.r.o., Opava

Náklad: 1 000 ks

Evidenční číslo MK ČR E 21341, ISSN 2084-0020

Bezplatný výtisk

Ohlédnutí za uplynulým rokem 2013 v Euroregionu Silesia

Rok 2013 byl pro Euroregion Silesia dalším obdobím intenzivního rozvoje, spolupráce a získávání zkušeností mj. formou setkání, konferencí a odborných akcí, jichž bylo v loňském roce hodně a do nichž byl euroregion zapojen. Během celého roku jsme se účastnili mnoha akcí a událostí, a to jak těch menších místních, tak i těch větších s mezinárodním významem. Byli jsme účastníky, partnery a také pořadateli. Jelikož během celého roku se toho konalo opravdu hodně a není možné uvést všechny události, v další části zmiňujeme jen ty, které považujeme za nejvýznamnější.

Rok 2013 jsme začali zasedáním Monitorovacího výboru Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013, které se konalo v Liberci ve dnech 29. - 30. ledna 2013. Bylo to již 10. zasedání tohoto výboru, na kterém se projednávaly předložené projektové žádosti a byly schváleny dotace pro ty nejlépe hodnocené. Další významnou akcí v činnosti euroregionu bylo druhé setkání pracovní skupiny pro záležitosti evropských seskupení pro územní spolupráci (ESÚS), které se konalo 27. března 2013 v Ratiboři. Tato česko-polská skupina pracuje od roku 2012 a jejím úkolem je příprava podkladů pro orgány euroregionu pro rozhodnutí, zda Euroregionu Silesia v budoucnu založí ESÚS či nikoli. Další důležitou událostí bylo XVII. zasedání Prezidia Euroregionu Silesia, které se uskutečnilo 10. dubna 2013 v Ratiboři. Členy tohoto nejvyššího společného orgánu je 5 zástupců polské strany euroregionu a 5 zástupců české strany, kteří byli zvoleni Valnými hromadami obou sdružení. V dubnu 2013 byl také z iniciativy české strany zahájen další projekt s názvem „Bulletin Euroregionu Silesia“. Cílem projektu je vydání několika čísel česko-polského zpravodaje, z nichž jedno právě držíte v rukou. V červnu 2013, přesněji 11. června 2013, se konalo další, již 11. zasedání Monitorovacího výboru OPPS ČR-PR 2007-2013. Tenkrát se zasedání, v jehož rámci bylo finančně podpořeno dalších 12 projektů, konalo v Ratiboři. V červnu 2013 česká strana Euroregionu Silesia také uspořádala česko-polské setkání s názvem „Od Phare CBC k Cíli 2“. Setkání se uskutečnilo 13. června 2013 v Opavě. Cílem setkání bylo u příležitosti 15 let Euroregionu Silesia vyhodnotit dosavadní česko-polskou spolupráci v euroregionu a využívání „fondu malých projektů“ pro realizaci přeshraničních projektů, včetně vyznamenání vzorných projektů a jejich příjemců od programu Phare CBC po aktuální OPPS ČR-PR 2007-2013. Setkání mělo za cíl rovněž propagaci nového programu spolupráce na česko-polské hranici, který bude realizován v letech 2014 - 2020. Dalším významným milníkem v životě euroregionu bylo září 2013. V rámci projektu realizovaného polskou částí euroregionu s názvem „Víkend v Euroregionu Silesia“ se ve dnech 18. - 20. září 2013 konalo propagačně-vzdělávací setkání, na kterém měl svou slavnostní premiéru propagační film s názvem „Směr: Euroregion Silesia“. Setkání se zúčastnili čeští a polští zástupci členských obcí a přidružených členů euroregionu, vedení ratibořského a hlubčic-

kého okresu, zástupci ostatních česko-polských euroregionů a také mnozí příjemci dotací z Fondu mikroprojektů. Od září 2013 se Euroregion Silesia účastnil prací na přípravách nového Fondu mikroprojektů pro období 2014 - 2020. Důležité bylo setkání se zástupci euroregionů na polském Ministerstvu regionálního rozvoje, které se uskutečnilo 2. října 2013 ve Varšavě. Účastnili se jej zástupci polských částí všech euroregionů a jeho cílem byla prezentace navrhovaných nových řešení v oblasti implementace přeshraničních programů a Fondu malých projektů v období 2014 - 2020. V říjnu 2013, ve dnech 22. - 23. října 2013 se v Ratiboři konalo XIX. zasedání Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci. Během zasedání se jednalo o prioritách spolupráce na rok 2014 a budoucích úkolech pracovních skupin, které v rámci komise působí. 2. listopadu 2013 se v Rychnově nad Kněžnou uskutečnilo 12. zasedání Monitorovacího výboru OPPS ČR-PR 2007-2013. Ke konci roku se pak konaly další aktivity v rámci projektu „EUREGIO PL-CZ“, který je realizován všemi euroregiony z česko-polského pohraničí a jeho vedoucím partnerem je polská strana našeho euroregionu. V rámci tohoto projektu se v říjnu a listopadu 2013 uskutečnila studijní cesta do Euroregionu Glacensis, cesta na výroční konferenci Sdružení evropských hraničních regionů do Liège (Belgie) a studijní cesta do francouzsko-belgického euroregionu West-Vlaanderen / Flandre - Dunkerque-Côte d'Opale. V samotném závěru roku se pak ještě uskutečnilo 13. zasedání Euroregionálního řídicího výboru, které bylo po zasedáních konaných v únoru a červnu již třetím v tomto roce. Na zasedáních konaných v průběhu roku 2013 bylo projednáno celkem 143 žádostí o dotaci z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia.

Takto ve zkratce vypadal rok 2013 v Euroregionu Silesia z hlediska jeho aktivit a zastupování jeho zájmů jak v České republice a Polsku, tak v zahraničí. A jak napověděl začátek roku nového, i tento bude neméně intenzivní. S netrpělivostí a nadějami čekáme na nové výzvy, úkoly, příležitosti a možnosti, které s sebou rok 2014, začínající další programové období, přinese.

V březnu 2013 se v Ratiboři konalo druhé jednání společné pracovní skupiny Euroregionu Silesia pro záležitosti ESÚS, na kterém se o své zkušenosti podělil polsko-slovenský Euroregion Tatry, v té době zakládající ESÚS TATRY.

Česko-polské euroregiony se představují a učí v zahraničí

Společný tříletý projekt všech šesti česko-polských euroregionů s názvem „EUREGIO PL-CZ“, který je financován z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR 2007-2013, vstoupil do posledního roku své realizace. Protože jedním z cílů tohoto projektu je také načerpání nových zkušeností z vyspělých zahraničních regionů a využití těchto zkušeností při směřování přeshraniční spolupráce v novém období, byly v rámci projektu naplánovány také tři zahraniční výjezdy. Dva z nich se uskutečnily v listopadu loňského roku, třetí je pak naplánován na letošní červen.

Na začátku listopadu 2013 se zástupci euroregionů zúčastnili výroční konference *Asociace evropských hraničních regionů* (AGEG) v belgickém Liège. Samotné konferenci předcházelo zasedání Valné hromady, která byla příležitostí blíže se seznámit s činností tohoto celoevropského sdružení a pro kterou si zástupci všech šesti česko-polských euroregionů připravili také svou společnou prezentaci.

Spoluorganizátorem Valné hromady a výroční konference AGEK byl belgicko-holandský Euregio Meuse-Rhin. V rámci zasedání Valné hromady proběhla také společná prezentace všech šesti česko-polských euroregionů. Výroční konference se zúčastnila mj. paní Danuta Hübner, předsedkyně výboru pro regionální rozvoj Evropského parlamentu.

Dne 20. listopadu 2013 vyrazila dvacetičlenná skupina českých a polských zástupců euroregionů na dalekou cestu do francouzsko-belgického příhraničí na studijní návštěvu jednoho z prvních evropských seskupení pro územní spolupráci - ESÚS West-Vlaanderen / Flandre – Dunkerque – Côte d'Opale.

První den návštěvy se konalo celodenní pracovní setkání se spoluředitelkami a partnery seskupení v belgickém městečku Veurne. Účastníci se seznámili s historií a fungováním ESÚS, činností pracovních skupin pro přeshraniční spolupráci mládeže, vodní hospodářství a kulturu. Součástí programu setkání byla opět společná prezentace všech šesti česko-polských euroregionů. Druhý den návštěvy proběhlo nejprve setkání s ředitelem nemocnice v Dunkerque, který účastní-

Dvoudenní program výroční konference, která tentokrát měla podtitul „Přeshraniční městská a zemědělská integrovaná území – výzvy a příležitosti“, byl velmi bohatý a svým pojetím pro účastníky velmi zajímavý. Po prvním konferenčním dni v tradiční formě prezentací a panelových diskusí se druhý den účastníci přemístili na loď plující do holandského Maastrichtu. Na palubě lodi probíhala diskuse o tématech výroční konference formou „World Café“ (Světové kavárny). Účastníci z různých evropských zemí byli rozděleni do malých skupin a tyto skupiny u jednotlivých stolků pod vedením moderátora po určitou dobu diskutovaly na dané téma týkající se přeshraniční spolupráce. Každou půlhodinu se na pokyn organizátora skupinky vyměnily podle předem naplánovaného schématu a v novém složení pokračovaly v diskusi na nové téma. Tato netradiční a živá forma diskuse umožnila výměnu mnoha zkušeností a také navázání kontaktů pro budoucí spolupráci aktérů z různých zemí. Obohacením programu bylo setkání se starostou Maastrichtu a krátká procházka po tomto nejstarším holandském městě.

kům představil tři projekty přeshraniční spolupráce francouzských a belgických zdravotnických zařízení. Po tomto setkání měli účastníci možnost v terénu zhlédnout výstupy projektu „Odpočinkové a funkční přeshraniční trasy“. V odpoledních hodinách se konalo setkání na radnici v belgickém městě Ypres, kde proběhlo jednání se starostou města a předsedou ESÚS. V úvodu setkání zástupkyně Euroregionu Silesia paní Daria Kardaczyńska představila cíl návštěvy a celého projektu EUREGIO PL-CZ. Poté proběhla diskuse o výhodách plynoucích z ustavení ESÚS a komplikacích, které jsou s tím spojené. Na závěr účastníci navštívili místní muzeum 1. světové války „In Flanders Fields Museum“ a před svým odjezdem také pláž v Dunkerque, známou operací „Dynamo“ z 2. světové války.

První den studijní návštěvy v ESÚS West-Vlaanderen / Flandre – Dunkerque – Côte d'Opale se konalo celodenní pracovní setkání se spoluředitelkami a partnery ESÚS.

Druhý den návštěvy proběhlo setkání s ředitelem nemocnice v Dunkerque, který účastníkům představil tři projekty přeshraniční spolupráce francouzských a belgických zdravotnických zařízení.

Zkušenosti belgických, francouzských a holandských kolegů, jejich pohostinnost a také *genius loci* takových míst jako Maastricht, Dunkerque či Ypres zanechal v účastnících obou zahraničních výjezdů hluboký dojem. Neméně důležité však také bylo poznání, že česko-polská přeshraniční spolupráce je na vysoké úrovni a „euroregionální síť“ vytvořená v rámci společného projektu EUREGIO PL-CZ je opravdu jedinečným fenoménem.

Na červen 2014 je naplánován poslední ze zahraničních výjezdů – návštěva v EuroInstitutu v Kehl, jehož hlavním posláním je rozvoj přeshraniční spolupráce prostřednictvím vzdělávání a poradenství. Tuto návštěvu stejně jako loňský výjezd do francouzsko-belgického příhraničí připravuje polská část Euroregionu Těšínské Slezsko a lze předpokládat, že i tato návštěva bude připravena stejně kvalitně a profesionálně.

**Co slyším, to zapomenu. Co vidím, si pamatuji.
Co si vyzkouším, tomu rozumím.**

Konfucius

Účastníci studijní návštěvy měli také možnost přímo v terénu zhlédnout výstupy projektu „Odpočinkové a funkční přeshraniční trasy“.

O Slezsku aneb Co Češi neznají

Fejeton

případě toto zaměňuje a v horším případě vůbec netuší, že Slezsko je jednou ze tří historických zemí tvořících Českou republiku? To přesně nevím, ale je pravda, že z dob svých školních let si mnoho zmínek o Slezsku moc nepamatuji, snad jen z dějepisu něco o slezských válkách a pak z literatury Bezručovy *Slezské písně*. Kam se nám to české Slezsko ztratilo? Je všude kolem nás, na mapách, v názvech i v našem státním znaku, ale ne v našich hlavách! Abych byla přesná, ne v hlavách nás, Čechů. Poláci bezpochyby vědí, kde to jejich – polské – Slezsko je a že je nedílnou součástí jejich země. Myslím, že bychom si měli v tomto směru od svých polských sousedů vzít příklad. Nemusíme nutně znát přesné hranice toho našeho českého Slezska, není nut-

Tak už je to zase tady! „Sněhová kalamita na severní Moravě!“ hlásají novinové titulky. No, na přívalech sněhu na konci února by nebylo nic divného a ani sever Moravy není územím s typickým středozezemním klimatem, kde by člověk očekával sníh jen stěží, ale to bychom se nesměli dál ve zprávách dočíst, že sníh ochromil život především v Opavě a jejím okolí. Pořád vám na tom nepřipadá nic divného? Ani se nedivím, protože většina Čechů netuší, že Opava neleží na severní Moravě, ale ve Slezsku. „A severní Morava není Slezsko?“, zeptal by se každý druhý Čech. Ne, není! Stejně jako Skotsko není Anglie, tak Slezsko není Morava, a to ani ta severní. Jak je tedy možné, že většina Čechů v lepším

né vědět, která část dvojměstí Frýdku-Místku je na Moravě a která ve Slezsku, či při cestě Ostravou přemýšlet, zda jsem v tuto chvíli v moravské či slezské části města, ale určitě bychom měli o existenci Slezska vědět a nezaměňovat je s žádnou jinou částí naší republiky. A možná by nám pomohly obyčejné brýle! Že nerozumíte? Když jsem totiž nedávno opět dělala osvětlu a divila se, jak je možné, že ani mnozí kolegové z česko-polského příhraničí neumí české Slezsko ukázat na mapě, tak kolega Andrzej z Dolního Slezska docela vtipně poznamenal: „Třeba je to jen tím, že mají špatné brýle.“ A tak možná bude jen stačit všem těm, kteří o Slezsku nevědí, nechat předepsat nové brýle!

Základní kámen Zemského divadla v Opavě, budovy dnešního Slezského divadla, byl položen právě před 210 lety - 1. května 1804.

České Slezsko

„My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku...“

(začátek preambule Ústavy ČR)

Historické území Slezska, které zaujímá část střední Evropy, tvořil větší počet menších feudálních panství bez centrální vlády, podléhajících vlivům silných okolních království – polského, českého a pruského. V polovině 14. století se celé stalo součástí země Koruny České. Po slezských válkách připadla v roce 1742 největší část území vítěznému Prusku, habsburské monarchii zůstala jen malá část o rozloze zhruba 4 500 km² organizovaná jako samostatná země s hlavním městem Opavou. V roce 1918 po rozpadu monarchie připadla tato část Československu, s nímž sdílelo další historické osudy. Kromě několika postupných menších územních korekcí na počátku 20. století patří nyní České republice a tvoří většinu Moravskoslezského kraje a část kraje Olomouckého. Žije v něm necelý 1 milion obyvatel. Stejně jako dříve i dnes je slezskou metropolí město Opava, nazývané „bílou perlou Slezska“. Je sídlem mnoha slezských institucí, jako je Slezské zemské muzeum, Slezské divadlo, Slezská univerzita či Slezské gymnázium.

Rozhovor s Pawłem Newerlou

historikem a historickým publicistou, zasloužilým popularizátorem historie Ratibořska

Paweł Newerla – narodil se v roce 1933 ve Velkých Petrovích, občan Ratiboře. Je autorem mnoha skic a knižních zpracování věnovaných dějinám Ratibořska, mj.: „Opowieści o dawnym Raciborzu” (Příběhy ze staré Ratiboře), „Racibórz wczoraj i dziś” (Ratiboř v minulosti a dnes), „Zarys historii Krzanowic” (Nástin z historie Křenovic), „Raciborski przewodnik genealogiczny” (Genealogický průvodce Ratiboři), „725 lat Parafii Pietrowice Wielkie” (725 let farnosti Velké Petrovice), „Kościół św. Krzyża w Pietrowicach Wielkich” (Kostel Svatého Kříže ve Velkých Petrovích), „Ratibor einst und jetzt” (Ratiboř v minulosti a dnes), „Abriss der Geschichte von Kranstädt” (Nástin dějin korunního města). Spoluautor knih „Raciborzanie Tysiąclecia” (Tisíciletí Ratiboře) a „Zamki i pałace dorzecza Górnej Odry” (Hrady a zámky povodí Horní Odry). Psal i texty do několika alb o Ratiboři a jejím okolí. Patří k nim mj.: „Powiat raciborski wczoraj i dziś” (Ratibořský okres v minulosti a dnes), „Racibórz” (Ratiboř), „Poeta ziemi naszej” (Báseň naší země). V roce 2008 ukončil monumentální publikaci věnovanou Ratiboři – „Dzieje Raciborza i jego dzielnic” (Historie Ratiboře a jejího okolí).

Jste nestorem aktivního okruhu ratibořských historiků. Odkud se vzal Váš zájem o historii?

Vzděláním i profesí jsem právník. Byť mě historie zajímala odjakživa, více jsem se jí začal věnovat od doby, kdy již bylo možné o historických faktech mluvit pravdivě a otevřeně, tj. od konce 80. let minulého století. Předtím existovala pouze jedna oficiální historická interpretace, takže jsem se do toho angažovat nechtěl. A jelikož ve skutečnosti regionální historii, včetně historie Slezska, nebyla věnována pozornost, předmětem mých historických zájmů, napsaných knížek a článků, uskutečněných přednášek a prezentací bylo historické zkoumání související s rodnou zemí, s mou malou vlastí.

Místní, regionální historie je v posledních letech poměrně populární. Myslíte si, že dějiny našeho regionu, Ratibořska, jsou něčím výjimečné?

Začneme možná tím, že po roce 1945 se všichni věnovali pouze dějinám Polska, dějinám světa. Místní historie, a to ani historie Slezska, se nevyučovala a nebyla předmětem zájmu. Je dobře, že v posledních letech je zájem o místní dějiny větší, a to i o historii malých obcí. Ale někdy bych, že historie našeho regionu je nějak zvlášť výjimečná. Každé místo v zemi má své zajímavé dějiny. Ale můžeme být rádi, že dnes je snaha ukázat dějiny Slezska, respektive Ratibořska takové, jaké ve skutečnosti byly, bez jejich prezentování jedním směrem. A to má svou hodnotu.

Jaké je, podle Vás, povědomí o historii města a jeho okolí mezi obyvateli Ratibořska, a to zejména mezi mladými lidmi?

Myslím si, že špatné a dokonce víc než špatné. Nejstarší, předválečná generace měla historické znalosti, zejména ty regionální, ze školy, kde se dějiny vyučovaly. Později to bylo už jen horší. A byť je dnes poměrně široký přístup k různým historickým publikacím včetně těch, které se věnují místním dějinám, úroveň historických znalostí je podle mě velmi nízká. Zřejmě to lidi moc nezajímá.

Jaká opatření by měla být realizována, aby tyto znalosti a povědomí o historii byly větší?

Muselo by se začít výukou, vzděláváním. Jen prostřednictvím školy lze mladé lidi přimět k tomu, aby se zajímali o to, co se děje a dělo v jejich přímém okolí. Pokud se tento zájem neprobudí v mladém věku, tak pak už jen málokdo vezme do ruky historickou publikaci, jen málokdo se začne zajímat o to, jak vypadaly dějiny okolního světa.

Ratibořsko bylo po staletí téměř vždy hraniční oblastí, regionem, který byl ovlivňován více kulturami. Dnes je to součást polsko-českého Euroregionu Silesia. Zda a jaké vlivy české a vlastně moravské kultury se zde projevují do dnešního dne?

Myslím, že ano – do dnešního dne můžeme najít na Ratibořsku stopy moravské kultury, byť už jen v nevelké míře. Českou kulturu můžeme najít např. v hudbě, o kterou pečují kupříkladu pěvecké sbory a dechové orchestry z tohoto regionu. Moravské stopy jsou i v některých zvycích a také v jazyce a v nářečích. Nejvíce charakteristické je to, že v obcích, kde žije největší podíl obyvatel hovořících moravským nářečím (a jsou to zejména ty, které kdysi patřily jako farnosti k olomoucké diecézi), se v největší míře pečuje o staré tradice a zvyky jako např. v Krzanovicích, Borucině, Samborovicích, Bolestawi.

Když se žije na polsko-českém pohraničí, tak se poměrně často (a to nejen v historických textech) používají názvy českých obcí. Jak by se správně, podle Vás, měly psát české názvy?

Myslím si, že vzhledem k českým obcím bychom měli používat polské názvy všude tam, kde je to bez pochyb. Považuji za skandální, pokud např. v tisku máme názvy českých obcí jakoby česky, ale bez české diakritiky, např. Hlucin místo Hlučín nebo Kravare místo Kravaře. Pokud se jedná o obce, které mají polské názvy, měl by se používat polský název – Opawa, Hulczyn, Krawarz, Sudzice. Všimněte si, že Češi mluví a píšou „Ratiboř“, nikoliv „Racibórz“ nebo „Křenovice“, nikoliv „Krzanowice“.

V jisté době jste zpracoval Slovník názvů obcí Hlučinska (Słownik nazw miejscowości Kraju Huczynskiego), kde jsou názvy v polštině, češtině a němčině. Jaký byl cíl tohoto zpracování? Je slovník dostupný a je používán v praxi?

Jak jsem již zmínil, názvosloví obcí na české straně hranice vzbuzuje často pochybnosti. Kromě toho jsou v publikacích a tiskových člancích často tyto názvy používány nedůsledně. A proto jsem se rozhodl, že se pokusím sjednotit používanou terminologii. Podkladem pro zpracování tohoto Slovníku byla studie prof. dr. Stanislaue Drzażdzyńského z roku 1902, který shromáždil v té době používané trojjazyčné názvy obcí, archivní čísla Ratibořských listů (Nowiny Raciborskie) z té doby a zeměpisné mapy z počátku 20. století. Slovník obsahuje polské, české a německé názvy městeček, vesnic a samot Hlučinska. Na jedné straně má tento seznam usnadnit identifikaci jednotlivých míst v různých historických zdrojích, ale zejména sjednotit používání názvů nynějších českých obcí v tištěných člancích a publikacích. Samozřejmě je k tomu třeba přistupovat jako k návrhu, byť historicky odůvodněnému. Zpracovaný Slovník byl rozeslán do redakcí místních novin a do institucí a úřadů, které poměrně často řeší problém s pojmenováním obcí na české straně hranice.

Před několika lety bylo vydáno Vaše největší dílo „Dzieje Raciborza i jego dzielnic” („Historie Ratiboře a jejího okolí”). Na čem pracujete nyní?

V současné době, vzhledem ke svému věku, již nepřipravuji nějakou konkrétní novou knižní publikaci. Zkoumám vybrané, úzce zaměřené otázky z historie Ratibořska, někdy zveřejňuji historické články v místním tisku. Hodně času také věnuji sdílení svých znalostí a shromážděné literatury s lidmi, kteří hledají různé informace pro svoje potřeby, včetně těch souvisejících s výzkumnou a vědeckou prací.

Děkuji za rozhovor.

Představujeme členy Euroregionu Silesia

MAS Opavsko a MAS Hlučínsko

Hlavním posláním tzv. místních akčních skupin je rozvoj kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech evropských zemí, a to metodou LEADER. K obohacení hlavní činnosti a k výměně zkušeností při plnění poslání těchto společenství občanů, neziskových organizací, soukro-

mé podnikatelské sféry a veřejné správy přispívá i přeshraniční spolupráce. Přeshraniční spolupráci rozvíjejí i místní akční skupiny na území Euroregionu Silesia, z nichž některé se staly jeho přidruženými členy.

Místní akční skupina Opavsko „Opavsku to omastíme“

Místní akční skupina Opavsko (MAS Opavsko) byla založena jako občanské sdružení v roce 2006. Její členskou základnu v současné době tvoří 92 subjektů z území čtyř mikroregionů: Matice Slezské, Opavska severozápad, Mikroregionu Hvozdnice a Mikroregionu Moravice. Od roku 2009 má sdružení příležitost realizovat svůj klíčový rozvojový dokument - Strategický plán LEADER. Na základě tohoto dokumentu jsou žadatelům rozdělovány dotační prostředky z Programu rozvoje venkova, osy IV. LEADER. V letech 2009 - 2013, v průběhu pěti výzev, byla s dotační podporou realizována více než stovka zajímavých aktivit rozvíjejících život členských obcí a jejich obyvatel. Žadatelům byla rozdělena dotační pomoc za více než 56 milionů korun.

Setkání svatebních průvodů české kněžny Doubravky a polského knížete Měška v Hradci nad Moravicí v květnu 2013 v rámci projektu realizovaném MAS Opavsko se účastnilo okolo deseti tisíc návštěvníků.

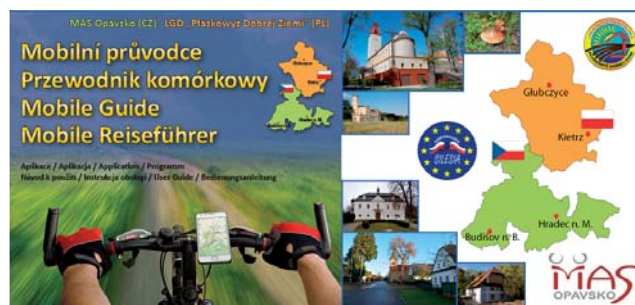

Místní akční skupina Hlučínsko „Od pruské minulosti k evropské budoucnosti“

MAS Hlučínsko, která byla založena také v roce 2006, působí na území, které bylo až do roku 1920 součástí ratibořského okresu v rámci pruského Slezska. Jako součást pruského státu mělo toto území poněkud odlišný společenský a ekonomický vývoj, který se podepsal na osudech, kultuře a myšlení zdejšího obyvatelstva a jeho stopy můžeme vysledovat až do dnešních dnů. Členy MAS Hlučínsko je 26 subjektů včetně dvou mikroregionů sdružujících 28 obcí. Stejně jako MAS Opavsko i MAS Hlučínsko realizuje program LEADER, v rámci kterého v období 2009 - 2013 rozdělila na svém území přes 32 milionů korun na realizaci 72 projektů s celkovou hodnotou 70 milionů korun. MAS Hlučínsko je přidruženým členem Euroregionu Silesia od října 2012.

MAS Opavsko, která se stala přidruženým členem Euroregionu Silesia v září 2011, vyvíjí široké česko-polské aktivity. Ve spolupráci s LGD Płaskowyż Dobrej Ziemi realizovala dva zajímavé projekty. V rámci projektu „Mobilní průvodce – podpora cestovního ruchu na území MAS Opavsko a LGD Płaskowyż Dobrej Ziemi“, který byl financován z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia, byl vytvořen turistický průvodce do mobilních telefonů. Tato aplikace, kterou je možné zdarma stáhnout z internetu, poskytuje návštěvníkům i obyvatelům této příhraniční oblasti obrazové i hlasové informace o více než třech stovkách zajímavých míst. Na webových stránkách sdružení jsou k dispozici také interaktivní turistické mapy s popisem a zobrazením zajímavých lokalit. Druhý projekt s názvem „Doubravka a Miešek – 1000 let společné česko-polské historie“ pak přispěl k oživení odkazu společné historie obou zemí.

<http://www.masopavsko.cz>

V rámci projektu „Mobilní průvodce – podpora cestovního ruchu na území MAS Opavsko a LGD Płaskowyż Dobrej Ziemi“ byl vytvořen turistický průvodce do mobilních telefonů ve čtyřech jazykových mutacích.

Již v roce 2008 MAS Hlučínsko zahájila spolupráci se sousední LGD Płaskowyż Dobrej Ziemi. Obě skupiny uzavřely smlouvu o spolupráci a společně začaly pracovat na svých strategických plánech jako základním dokumentu pro fungování těchto sdružení. Za účelem navázání ještě užší spolupráce pak obě skupiny připravily projekt s názvem „Spolupráce MAS a LGD ve Slezsku“, který byl schválen k financování z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia. Projekt zahájila setkání podnikatelů a zástupců veřejného sektoru na obou stranách hranice. Pro čerpání zkušeností s programem LEADER se zástupci obou partnerských skupin společně vypravily na návštěvu MAS Rýmařovsko, která pro své hosty připravila zajímavý seminář. Projekt byl zakončen společnou propagací obou místních akčních skupin na dožínkách v polském Baborowie pod názvem „Den máku“. Jak napovídá název této propagační aktivity, jejím ústředním motivem byl mák, plodina typická pro českou kuchyň, jejíž pěstování je však v mnoha zemích zakázáno.

<http://www.mashlucinsko.cz>